

Mestna podjetja

Kopališče: Parne, kad in pršne kopeli vsak četrte, petek in soboto od 8h do 20h.

Klavnica in hladilnica moderno urejena, na razpolago mesarjem in izvoznikom.

Oznanjevalni urad: Izvršuje vsa naročila na 33. mestih kar najtočneje.

Letnik I
Štev. 5.

Uredništvo in upravništvo Ptuj, Panonska ulica 5.
Rokopisi se ne vračajo.
Celoletna naročnina Din 28.—, Čekovni račun 16.089

PTUJ, 5. decembra 1931.

Cena oglasom: Po ceniku odn. po dogovoru.
Cena malim oglasom: Vsaka beseda Din 1.— in —50.
Večkratne objave po dogovoru.

Drago Kveder:

Nekaj o demokratizmu.

Da se moramo v socialnem redu razlikovati po poklicih, po službi, po premoženju, pa tudi po zmožnostih in sposobnostih, je povsem prirodno.

Pojasniti pa nam je treba, kako pride do tega, da ustvarjajo ljudje med seboj vedno več socialnih razlik in pregraj, o katerih večinoma lahko trdimo, da niso upravičene. Takih neprirodanih socialnih razlik si ljudje ustvarjajo večinoma iz namišljenih, deloma iz tradicionalnih predsodkov, deloma pa tudi vsled svoje pogrešne, zgolj intelektualistične izobrazbe in vzgoje po šolah.

Izgleda pa povsem, da je ta pojav ni no bistven sedanemu stanju duševnega razvoja človeštva.

V tem svojem razvoju je namreč človeštvo danes dospelo že tako daleč, da se pojavlja skoro že v vsakem poedincu izrazitejši jaz — občut nego kdajkoli poprej. Zato postaja poedinec danes skoro jaka individualiteta, ki stremi za tem, da se v najvišji meri svobodno razvija in izživi, ki se pa tudi težko podreja skupnosti in ki zahteva upoštevanja po drugih. Živimo v dobi, ko duhovno-duševno življenje človeštva ni več sharmonizirano po umu čustva in volji, nego prevladuje intelektualizem. Tako stanje duševnega življenja po aja in nuja venomer dovolj povodov, da nastajajo med soživečimi večno novi duševni prepadi in da ljudje že obstoječe še povečajo. V preprostem kakor tudi v zgolj intelektualistično (neumetniško-scholastično) vzgojenem in nabrazenem človeku tiči navadno povrh tega še silen, često nebrzdani egoizem.

To so vzroki, da menda v nobeni dobi razvoja človeštva niso v duševnem življenju tako jako prevladovali antisocialni nagoni kakor v današnjih. A ravno umetne socialne razlike, namreč duševni prepadi, ki jih vpostavljajo danes ljudje na osnovi orisanega duševnega življenja med seboj imajo v sebi antisocialne tendence (smeri), med tem ko prirodne socialne razlike in iz njih izvirajoče pregraje duševnega življenja pri normalni vzgoji sploh ne učinkujejo antisocialno.

V kategorijo umetnih duševnih prepadov in socialnih razlik spadajo v enem in istem narodu sledeči:

1. Duševne pregraje v konfesionelnem (veroizpovednem) pogledu. Danes so sicer le malo kedaj še izvor antisocialnemu mišljenju in drugstveče orientiranim, ako jih ne zlorablja strategija in taktika politične stranke, ki je osnovana zgolj iz veroizpovednih vidikov, v svoje borbne namene.

2. Silnejše nego duševne razlike po konfesiji so vsekakor umetni duševni prepadi, ki so jih ljudje ustvarjali s tem, da so se najstrožje opredeljevali po pripadnosti raznim nestrpnim političnim strankam. No hvala Bogu in modrosti vladajočih v naši državi; antisocialne tendence izvirajoče iz te osnove ne morejo več biti silno učinkovite.

Najnovejša poročila.

Zadnja pot nadškofa
dr. Franja B. Sedeja.

V naši zadnji številki smo poročali o preganjanju primorske duhovščine. Popolnoma podzavestno smo se dotaknili vprašanja nenadne odstavitve goriskega vladike tfr. Franceta Borgia Sedeja. Strt od razočaranja je blagi meščenec — izročil. Z velikimi slovesnostmi v njegove zemlje ostanke prenesli v grobnico poleg njegovega predhodnika kardinala Missia, ki je rojak iz Hrastja pri Radencih. Celo na zadnji poti

velikega mučenika so fašisti držali strogo službo in jim je zelo žal, da niso mogli velike žalosti naših primorskih trpinov — aretirati. —

V zaslužnem Juljski Benečiji vlada velika žalost.

— V svobodni Jugoslaviji pa se vrše svete maše za dušnice za pokojnim, ki je bil steber zedov. Zrušili so nam vladiko, ali ideje osvobojenja ne bodo ugonobili! — Večen spomin možu dela in poštenja!

Nenadna zima po vsej Evropi.

IZ BEOGRADA poročajo: Pritisnila je na nas naravnost sibirski zima. Pol mesta je prehlajenega. Beda najbednejših brezdomcev je silna. — V Kraljevu so beležili te dni 24 stopinj pod ničlo. —

IZ ITALIJE javljajo o velikih poplavih, burji in snežnih metežih. Cele pokrajine so ogrožene. V tržaški luki so promet popolnoma ustavili. —

IZ LONDONA poročajo, da je gosta megla povzročila zastoj celokupnega prometa v mestu in okolici. —

IZ SKOPLJA poročajo, da je proga Skoplje-Ohrid tako zasnežena po zame-

tih, da na njej ni mogoč promet za več dni. —

V BOLGARIJI je glasom poročil iz Sofije zapadel mestoma sneg do 3 metrov višine. Promet na cestah in železnicah je ustavljen za par tednov. Plovba na Črnem morju je ukinjena. Povprečna temperatura znaša 10 stopinj pod ničlo. —

V RUMUNIJI vlada tak mraz, da je že več ljudi zmrznilo. Mestoma so zabeležili temperaturo do 28 stopinj pod ničlo. Razen tega so na Črnem morju neprestani viharji, ki ogrožajo tudi največje ladje. —

In pri nas?! —

Caveant consules!

Na podlagi uradnih tržnih poročil iz mnogih krajev dravske banavine, moramo na žalost ugotoviti, da se je usoda položaja našega kmeta pomaknila bližje 12. ture.

Za danes beležimo le najbolj drastične slučaje. Martin Čuš iz Tivolc pri Moškancih je hotel prodati kravo. Ponuđili so mu Din 160. — Mož se je okrenil in odgnal kravo domov ter jo zaklal. Za kožo samo je dobil Din 172. — torej Din 12. — več, kakor za celo kravo, ki jo je razprodal po Din 3. — kg. — Kdo

tu vedri in oblačil?! —

Treba bo zlu stopiti na korenino in ga iztrebiti. — Narodni gospodarstveniki imajo hvaležno priliko reševalcev domovine. — Konj, vreden med brati 3000.- dinarjev, se je moral prodati za 500 dinarjev, dasi nepohabljen. — Vol, vreden 7000 dinarjev je šel v mesarjeve roke za reci in piši 1000 dinarjev. In mesarske cene? — Zdi se, da potrebuje ptujski trg tako močno roko, kakor se je človekoljubno in radikalno uveljavila v Mariboru. Prosimo odpomoči!

3. Barbarski moderne dobe nedostojni in neutemeljeni so pa duševni prepadi in socialne razlike, ki jih vpostavljajo nekateri bogati ljudje nasproti manj premožnim ali povsem siromašnim samo zaradi razlike v premoženju.

O grozni „moralni“ in objestnosti preveč sitih napram lačnim, v krutem, neusmiljenem postopanju nekaterih bogatašev proti siromašnim uslužbencem in delavcem, ki so od njih odvisni, o nesrečnih posledicah razne brezsrčnosti, je še vedno dnevna kronika polna.

4. Umetne tšuševne prepade pa ustvarjajo danes ljudje tudi nasproti drugim na osnovi različne splošne ali strokovne izobrazbe, na osnovi stečenih iz-

pričeval in tšipom. Podoba je večkrat, da razna spričevala in diplome niso več v toliko dokazila, da bi bil ta ali oni za to ali oni posej sposoben in zmožen, nego da so to listine, na osnovi katerih je lastnik take pozvan, vpostaviti ob vsaki priliki nepremostljiv duševni prepadi nasproti vsem tšitim, ki enakega dokumenta nimajo.

Vsi taki duševni prepadi med sloji so socialne bvre medsebojnemu sporazumu ter so vsled tega silno učinkoviti v antisocialnem smislu.

Kako bi se končno mogli tudi povoljno razlagati tšejstvo, da se tako rado govori o „višjih, srednjih in nižjih ljudeh?“ — Konec prih,

Kaj in kako misli razumen kmet o demokratizmu?

Na naš članek „Vzroki ptujске nesloge“ in druge beležke o napačnem pojmovanju demokratizma nam je eden naših čitateljev-kmetov zelo nazorno in brezobzirno napisal po pravilu „če dva storita isto, ni to isto“ sledeče značilne primere, katere je tekop časa zbral iz raznega časopisja. Opazovanja so zanimiva in vredna trajne zabeležbe. Kmet f. Dremelj piše:

Ša izvajanja o demokratizmu in Va. tičnemu mišljenju so mi potišdemokra. v roke. Naša sedanja družba niša pero. tako zastrupljena, da celo je miselno. nevoljah, ob smrtnih stupri boleznih. vprašanih, pri izumih čajih, v javnih priilikah razlikuje sloj in splošni razni. oz. udeležene oprizadete ali delujo. če oz. udeležene sebe na način, ki ja. no očituje miselnost takozvane „pokva. an Radčič in kakor je blagopokojni šte. i so v svoji rnovaf gotovi razred ljudi, seme bratadutosti in ošabnosti zasejal. Za kmetomorne nesloge med nas. — Za kmeta niso imeli in še defoma nima, o drugih izrazov, kakor: „Neumen k. net“, „kmečki butelj“, „kmetauzer“ in to. jano takrat, kadar ne rabijo našega žita, krompirja, mleka, jajc, živine, splošni delkov našega truda in — naših glasov ter naklonjenosti... Mnogi, ki so v tisti žalostni dobi po naših hrbiti svezali na mastne položaje, so nas pozabili in so z nasladi posušali in prebirali neslane šafe raznih mfečezobih škriccev, ki so pozabili ali pa še niso spoznali, da je kmet hranitelj mesta. —

Zgodilo se je, da se je kmetu od skubijomračil um. Pa je prišla stvar v meščanske časopise: „Zadnja postaja razvratnega življenja.“ J. K. je kot notoričen pijanec zblaznel. Pognal je celo posestvo po grlu. Oddali so ga v umobolnico, kjer čaka svojega konca. — Resnica pa je ta-le: Imenovan je bil premožen kmet. Radčič političnega sovraštva čvefi svojih sosesov se je na prigovarjanje nekega odvetnika zapletel v dolgo trajne pravde. Lepega dneva je zapel pred hišo boben, enkrat za odvetnika, enkrat za „štibro“. Jancez je obupal. Začel je res pitu na žalost in obup potem ko je vse skupaj „vrag vzel“ s svojimi pomočniki. Revežu se je omračil um. Ta ka je resnica. — Pa se je zgodilo, da se je omračil um nekemu „gospodu“, o katerem so tri fare naokrog zvedele, kako razvratno je živel. Vse bogastvo mu ni nič pomagalo... O pač! V časopisu je stalo „A. S. je živčno zbofel in se mora podvreči zdravljenju v sanatoriju. — Vidite, taka je pravičnost človeške družbe, njena „demokratična“ miselnost? —

Drug primer: Samomori, katerim je ozadje ponajvečkrat beda, brezposelnost, obup, razočaranje — so na dnevnem redu. Kako različno se o teh žalostnih stvareh poročča, kažejo sledeči primeri: „Kakršno življenje taka smrt“, „Konec slabega življenja“, „Sam se je sodil“ i.t.d. in to samo pri povprečnem navadnem človeku, ki je prostovoljno

napravil prostor drugim. Ker se pa tudi sili in premožni ljudje streljajo, zastrupljajo, obešajo, mečejo pod vlak ali skačejo z mostov in nadstropij se o letih slučajih poroča previdno in dostojno. „Nenadoma nas je zapustil“, „Nepričakovano v Bogu zaspal“, „Prerano je šel od nas...“ „Nehalo je biti blago srce“ i.t.d. — Kako lepa bi bila slova, idealno sožitje vseh trpečnih in sočustvojočih, ako bi se o vseh obupancih pisalo na tako obziren način in se vsaj v takih slučajih ne bi delala razlika med sloji!

In potem pogledimo takozvano „kriminalno kroniko“ v časopisu. Revez, ki je zašel v bedo, se je polastil tujega imetja. Imel je smolo da so ga ujeli, ravno zato ker ni bil izvežban v skrivanju greha iz sile. Pa so napisali o takih slučajih: „Znani tat (celo ime, dasi še ni nikdar kradel ali bil kaznovan!) ima dolge prste... Nevaren je tujemu imetju... Posledica slabe vzgoje... Jabolko ne pade daleč od drevesa... (Ubog, nedolžni stariši, morda že pokojni!)... Javnemu imetju nevaren tip... i.t.d.“ — In pri takozvanih „boljših“ sudeh? — Navadno se „či-kretno“ molči radi „ugleda“ družine... („Gott behüte, etwas davon zu berichten“ grozijo po telefonu...) V najboljšem slučaju pišejo: „Odkrili so neke nerednosti, ki pa osumljenca ne zadevajo,“ ali „Poneverba pod čudnimi okoliščinami, ki izključujejo vsako krivdo osumljenca“ (ki pa je že preko meje...) Pri pravini gospodi je tatinsko nagnenje — kleptomanija... Neozdravljiva bolezen... Nespretna manipulacija... Žrtev svoje zaupljivosti... Smola v službi... i.t.d. —

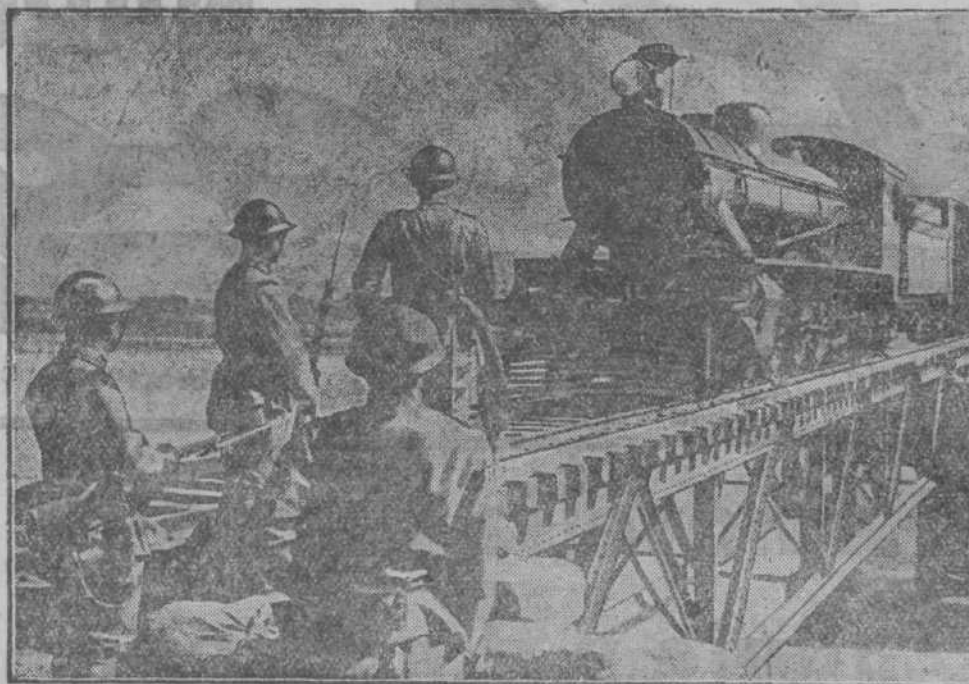
Vse to v imenu tistega demokratičnega, ki hoče s svojo perverzno miselnostjo vplivati celo na zakon, ki pa je hvalabogu za vse enak. Najbolj demokratična in neizprosna je — Pravica! Seveda je v kriminalnih slučajih. V zasebnem življenju pa je videti pogreb pravice že blagopokojni Simon Gregorčič. — Zato še nekaj primerov! —

Težak se napije. Večkrat iz nevolje, jeze, z namenom, da pozabi tegobo svojega življenja, da se omami iz bede. i.t.d. Seveda ne smem biti enostranski, ker je med neolikano množico, ki ne najde poti do umske prosvete žalibog strast pijančevanja zelo velika in za blaginjo in bodočnost naroda porazna. Ali demon alkohola ima svoje verne svečnike, služabnike in sužnje v nič manjši meri med takozvano inteligenco (razumnostvom) in takozvani višji krogi, ki kljub krizi pjančujejo po notah cele noči, polnijo bare do rane zore, uganjajo orgije kakor se pri nas na kmetih imenujejo svinjarje in počenjajo vse mogoče. Le pomislimo na dragocene maske, ki nas spominjajo nekulturnih Zamorčev, Indjanov in — Berberov ter drugih plemen, kamor še ni prišla luč civilizacije... In k tej ostri pripravi samo še k sklepu par primerov in protiprimerov!

Preprosti človek je pijan ko svinja, ko krava, (kaka krivica živalim!) je notoričen pijanec... pošteni javnosti nevaren tip... pijandura... dočim je gospod v enakem ali bolj žalostnem položaju prav poetično klasificiran: „V rožcah so bili gospod... (Cetudi so te „rožce“ bile zrastle v cestnem jarku, v kaki luži, gnojščnici...) ...Lepo so prepevali gospod, so bili dobre volje... do petelinogoda petja... A oni pijani šofer je krulil, kakor živji mrjasec in budil poštene ljudi iz spanja... Nekoliko preveč navdušeni so bili gospod sinoči... (Pobil je gostilničarju vso kredenco in 77 stolov polomil...) Sosec Miha je storil isto; on pa je divjak, nasilnež, razbojnik, nevaren tip... O ti hinavski demokratizem, v katerem se očituje vsa nesloga današnje tlobe! — Potrebno pa je bilo to napisati v „Narodni Slogi“ vsem poštenim in pravičnim v ravnanje.

— JOZE DREMELJ. —

Iz Daljnega vshoda.

Most v Mandžuriji, za katerega so se vršili najsrditejši boji.

Dopisi.

TEDENSKA policijska kronika v Ptuj. Tatvina: Te dni se je policiji posrečilo prijeti tuji lastniki precej nevarnega Ignaca Rozmana, rojenega 27. 7. 1901 iz Viča pri Ljubljani. Imenovani je za taka dejanja že štirikrat kaznovan. Zadnji čas ga je zasledovalo novomeško okrajno sodišče radi zločina tatvine. Oddan je bil sodišču. — Goljufija: Poljanec Antonija iz Bišekega vrha prav rada predrugači svoje ime. Tako se je zgodilo v mesecu maju t.l., da je od trgovca K. v Ptuj vzeval na kredit manutakturno blago v vrednosti 210 Din. In pri tem navedla, da se imenuje Kramberger Marija posestnica v Vintaricah št. 5. Kljub temu, da se je Mica pri trgovcu zavezala poravnati račun tekom enega meseca, vendar so potekli meseci, a Mica ni bilo od nikoder. Trgovec piše o pomni, vendar pismo priroma nazaj z navedbo, da ne najde naslovenke, ter, da je nepoznana. Te dni se je le posrečilo trgovcu, Mico islediti in prijaviti policiji, ki jo je aretirala in oddala sodišču. — Druge aretacije: Barbara M. stara 24. let iz Sv. Lenarta se je ustavila za par dni v Ptuj z namenom, da na lahek način zasluži par kovačev. Tako se je nastavljala raznim moškim, vendar pa pri tem ni imela sreče, ker je nalezela na stražnika, ko se je nahajal v civilu in mu na kratko raztolmačila, da bi šla rada na hotelsko sobo s kakim kavalirjem. Takoj se ji je ponudil stražnik ter jo odvedel namesto v hotel na stražnico v policijski zapor. Ugotovilo se je, da je bila Barbika že venerično bolna in za taka dejanja že predkaznovana. Bila je oddana sodišču. — Marija M. iz Maribora je tudi precej zapeljiva ter se ponavadi se v tes tante zalubi in ta vse, kar ima. Tako jo je zopet zalotil stražnik; izročili so jo sodišču. — Zaradi beranja je bilo predanih sodišču 5. moških, dva precej samozavestno predrzna. — Prijavljeni so bili oblasti 4. zaradi kaljenja nočnega miru 3. za nespodobno vedenje po javnih lokalih, 10. radi prestopka cest. pol. reda, 3 radi ponesnaženja ulic, 3 radi trpinčenja živali, 3. radi krošnjarskih prestopkov, 3 radi prestopka obrtnega reda in vloženi je bilo 20 drugih prijav.

PROSVETNO gibanje Ptujčanov so pospešili člani „Svobode“. Seveda je nastala hvalevredna kulturna tekma, ki pa ima svojo korenino v — inicijativi. Kakor odobravamo delovanje vseh kulturnih jedinic, tako se moramo pohvalno izraziti o ptujski „Svobodi“, katere dramatični odsek vprizori v nedeljo, dne

6. decembra ob 15. uri v Mestnem gledališču dramo iz peresa duhovnika-pisatelja Fr. S. Finžgarja — „Razvalina življenja“. Režiral bo g. Roman Jagušič. Menda ne bo Ptujčana, ki te igre ne bi posetili. Zasedba vlog je odlična. —

KONCERT Glasbene matice. Letos poteče tleseto leto delovanja Glasbene matice. Kdor je zasledoval njeno delovanje, je pač od leta do leta opazil napredke. Na njem glasbeni šoli se je izvežbalo že lepo število gojencev. Po kratkih desetih letih je Glasbeni Matice uspelo ustanoviti pevski zbor in celo godalni kvartet. V soboto, dne 12. decembra nastopijo v dvorani Gf. M. ženski, moški in mešani zbor ter godalni kvartet s sedečim zanimivim sporedom: — 1. L. van Beethoven, op. št. 4 kvartet v c-molu Allegro ma non tanto — Scherzo — Menuet — Allegro. 2. A. Mozart: Kvartet v d-duru Allegretto — Andante — Menuet — Allegro. — Izvajajo gg. Logar, Hafš, Pavletič, Sedlbauer. — Po odmoru se predvajajo sledeči komadi: — 3. E. Adamič: Zazibala V. Mik: Jurjeva, izvaja ženski zbor. 4. J. Pavlič: Bosne rože. Narodna (J. Pavlič): Potkan ples, izvaja moški zbor 5. I. Ocvirk: Moja pomlad. Moravska narodna (E. Adamič): Zabučale gore E. Adamič: Kaj pa delajo ptički. E. Adamič: Ciganska posmehulja, izvaja mešani zbor. — Komur je do lepega petja in komorne glasbe, ta večer gotovo ne izostane. Predprodaja vstopnic je v glavni trafiki. — Ob predstoječi desetletnici ptujске Glasbene matice, ki je celo desetletje vršila kulturno delo v enem najbolj zapuščenih mest menda ne bo meščana, ki te prireditve ne bi obiskal. —

PTUJ ZA STRADAJOCE OTROKE. Pomladek Rdečega križa na Bregu vabi stariše in prijatelje šole na proslavo narodnega ujedinjenja. Proslava se vrši v torek, (praznik), dne 8. decembra v šoli na Bregu. Začetek je ob 3. uri popoldan. Vspored, ki je razviden iz lepakov, je zelo zanimiv. Prostovoljni prispevki so namenjeni za gladujočo dečo v Radatovičih v Beli Krajini. —

PRIJATELJEM lepe knjige in bralcem naše „Narodne sloge!“ — V kratkem izide 4. knjiga od znanega ljudskega pisatelja Antona Stražarja z naslovom: „Slovensko deklet“ (v vojnem času) Naročajte se takoj, da boste imeli za zimski čas lepo čtivo. —

Širite „Narodno Slogo“!

Sv. Miklavž je prišel.

(Kratka resnična povest.)

Koncem vasi, že čisto ob robu gozda je prebivala udova Podbregarica v svoji skromni leseni hišici. Trdo je bilo njeno življenje; dan za dnem je morala pri sosedih tlelati, da je preživela sebe in dvoje svojih otrok: osmletnega sinčka Jankota in dve leti mlajšo hčerko Milico.

Bilo je v pričetku meseca grudnia ko je prišel iz šole sinček Janko. Mati je ravno izdelovala košarico, a Milica se je igrala poleg nje s tistimi šibicami, s katerimi je mati pletla košarico.

„Mamica — tako je začel Janko ko je odložil šolsko torbico — a veste kaj? Sv. Miklavž bode kmafu prinašal vsako vrstna darila, ali bo nama tudi kaj prinesel, saj sva pridna?“

Podbregarica je prenehala z delom pa tako miho in s skrbjo pogledala svojega ljubljene sinčka, da so ji postale solzne oči... Šele čez čas je spregovorila:

„Le pridni bodi Janko še zanaprej! Sv. Miklavž ne bo pozabil ne na tebe, ne na Milko.“

Dečko je bil na vso moč zadovoljen, kar od veselja je poskako al in govoril: „Mama sem bil pridni in bom tudi!“

Dva dni za tem je odšla Podbregarica v bližje mesto. S seboj je vzela najdražje, srebrno žepno uro z verižico od svojega tankega moža, da jo proda — pa kupi otrokoma Miklavževih daril.

Podbregarica je prišla k urarju in mu ponudila svoj drag spomin.

Ko sta se ravno pogajala urar in Podbregarica za uro in verižico, je bil poleg tudi neki neznani gospod. Ko je videl, da bo uboga žena dobila komaj malenkostno svoto za vse skupaj, jo je nagovoril:

„Vi ste gotovo v stiski, da prodajate to?“

Podbregarica mu v kratkem povedala, kaj jo je do tega dovedlo. Dobrodušni gospod se nasmehnila, seže v denarnico pa da strmeči žene cel tisočak.

„Tu imate mati, pa napravite otrokoma veselje, — a tudi jaz se oglasim čez par dni pri Vas!“

Tako je tudi bilo. Prijazni gospod se je oglasil čez par dni; jih še obdaroval, pa tlat pozneje obadva otroka v mestne šole.

Dostikrat je pozneje rekel Janko: „Nikdar ne pozabim tega gospoda; brez njega bi ne bil nikdar to, kar sem (je namreč višji uradnik). Da, da, sv. Miklavž še vedno hodi, samo da včasih raj zaide tje, kjer ga sploh ne potrebujejo.“

Koliko otrok bo zamanj čakalo sv. Miklavža in to pridnih, ubogljivih, vzornih, a — bednih! Mnogi paglavci, ki imajo srečo, da so njihovi roditelji petični — pa bodo obdarovani bogato in sijajno v posmeh — nemaničev.

Hudobna družba in njen notrajni red sta že v srce nežnega otroka zasedla klico nesloge, ki ima svojo korenino v tružabni razliki. —

Kdor oglašuje, napreduje!

Brivski salon

Moja brivnica v Panonski ulici postreže damam in gospodom po želji — britje, striženje, onduliranje, manikura, vodna ondulacija, umivanje glave i.t.d. — Cene zmerne! — Postrežba solidna!

Josip Pleteršek —, lastnik brivskega salona.

PTUJSKI ČUK

Moje 12. poročilo. —

Z menoj je velik križ. Zadnjič sem si s svojim 11. poročilom nakopal jezo pov mesta na sebe. Ljudje so res čudni. Mislijo, da bom povsod trčal in da imam živce iz — jekla. Moje zadnje pohajkovanje je rodilo celo prvi zakonski prepir z mojo Sovico. Ta frajta mi je čisto odločno rekla, da se da od mene — ločiti. —

„Bog s teboj in vse viharne noči, nadloga in kriza vsa“ sem zaskovikal in odfrčal za Sovice, katere perje je bilo vse — premočeno. Pošteno sem molčal, kakor se spodobi in odletel neslišno naprej. —

Po poročila? Seveda! Vsega vam pa povedati ne smem, ker ni varno. Ne bi bilo v interesu družabne in družinske sloge, ako bi vse izbrbljal. —

V nevolji sem pritrčotal na dvorišče stare kasarne. S kljunom sem se zadel v še razsvetljena okna in komaj toliko sem opazil, da se je Tone, ki se boji strahov kot zločej križa, skrčil v svojo kožo. Potem je pravil, da se mu je prikazal njegov bratranec, avstrijski kaprof. —

Da bi jaz avanziral v avstrijskega kaprofa, ki je že pred 15 leti padel na „polju slave“ (takrat je bila zelo fedena zima!) — pa ni mogoče. Takega obrekovanja pa že ne prenesem! In sem spet odfrčal. Pa ne daleč, namreč v vežo. Tam domuje Oref. Kljub splošni narodni slogi sem se zbal sinega ptiča in samo pri hru pokukal v njegovo „botego“. K sreči me ni videl. Videl pa sem jaz tam nekega tička iz Horvatskega. Le-ta je peč ob hlaškem moštu nezavedno meni v čast:

„Čuk sedi na veji,
sova pa na štoru...
Čuk Sovo zove:
Sovka hodi bližej!
Bova se ženila
ob eni „štuci“ vina...“ —
Sova se napila, —
a čuk, — on bil je trezen —
je s kljunom piknil jezen
Sovo... Stuca se razbila
— ljubezen pa se je — razlila.“
To je peč tiček od Horvatije. Ker je to njegova himna, mi šč v glavo ne pade, da bi me hotel — „štenkati“.

Drugič si bom privoščil njegove dobre — žemlje! Za maščevanje, ker tako lepo „špota“ poštene poročevalce.

Potem sem odletel kar nad mesto, ves razjarjen, zares. — Spotoma, ko sem se oglašil zaradi družine, sem slišal, da so peči nekateri ponočnjaki tisto svojo himno: „Čuk se je oženil...“ Dobro vedoč, da se delajo z mene norca, sem jo mahnil iz mesta. Kam me snežni vihar zanesel, vam bo povedalo moje naslednje poročilo. — Za nekaj dni pa bom te pokvarjene ponočnjake ptujske pustil pri pokoju in ne bom gledal na njih zakonske in nezakonske atrakcije. Šaj se itak jezijo na mene, ker sem baje našel čudne stvari, ki ne smejo na svetlo. Moj prijatelj vrabec (v sili sva se pobratila v imenu ptičje sloge) pa že dolgo čvka po ptujskih strehah, kako je nekdo na mizi zavadel sukno... Uganite, firbeci, čegavo! Zdaj pa zbogom!

Moje 13., bogme usodno poročilo.
Snežna vijavica, številka 13, petek, baba sredi ulice, egipčanska tema, maček križa cesto... O jerum, jerum! Pa me je zaneslo. Sprva nisem vedel kam. — V tej zmešnjavi in jezen na vse, kar sem videl, čul in preživel, sem se znašel v lepi stovenski vasi. Luč me blišči. Prav nepodno sem se zaletel in koj pogruntal, da sem pri sv. Urbanu, patronu vinskih goric. — V Klemenčičevi hiši vesel smeh, harmonikin meh in ko cekm zveneči smeh deklet. Nalafno sedem na okno in pokakam: Fižof so luščili. Pa sem pomislil: Kako je mogoče opravljati tega oštirjaša, da šmarnico toči, ko so vsi tako pošteni veselji? Hudooben jezik „dosti“ kvara napravi? — Med družbo sem videl Darinko, urbano poštarico, katero imajo vsi radi, kakor svojo sestro. To je demokratizem! — sem si mislil.

Ljubko deklet je, zares in kakor se spodobi: domača med domačini. Pomislil sem: To pa je srečno bitje! — Sicer pa je njena sreča njena srčna zadeva. — Medtem se je zabava razvijala ob zvokih Cencove harmonike prav ugodno. Gospodar je nazadnje med luščinam še našel — dva stotaka. „Tu ne more biti krize“ sem pomislil in veselo zaskovikal bas tisti čas, ko se je Darinka (morda so jo krstili drugače) prav

RAZNO.

KDO JE „IZUMITEJ“ DOHODNIN. DAVKA? Izumitelje imenujemo vse tiste ljudi, ki so se s silo svoje razumnosti dali človeštvu tekovine, ki so od dalekosežne koristi. Njih imena bodo ostala večna (Nikola Tesla, Edison, Marconi, Stephenson, Gutenberg i.t.d.) v zgodovini človeštva. Ta hvaležnost se očituje ob spominskih dnevih, jubilejih, stoletnicah in sličnih prilikah. — Kdo pa bi bil med nami, ki bi se odkritosrčno in navdušeno veselil nad „iznajdbo“ — dohodninskega davka? Sicer so davščine stare skoro toliko, kakor predpotopno človeštvo — vendar izrazitega dohodninskega davka v današnji obliki ni bilo. Mislimo, da se nikdo ne veseli imena duševnega očeta tega „izuma“, ki je osvojil vse civilizirane državne uprave, vendar lahko o tem možu govorimo tako, kakor o „štavi“ Judeža Iskarjota, ki se je na veke osramotil s tem, da je svojega učenika prodal za 30 srebrnih denarjev... Mislimo, da smo vsem govorili iz srca! —

Kdo je famozni iznajditelj te nesimpatične ustanove? Ni bil eden brumnih Slovanov, tudi ne eden gospodarsko-zvitih previdnih Nemcev, ampak Anglež Dr. Henry Belke, profesor matematike na univerzi v Oxfordu. Ko je bil tedanj angleški finančni minister Pitt v škripcih finančne krize, ki je bila hujša od sodobne. — mu je imenovani predložil svoj načrt o dohodninskem davku. Pravijo, da je finančni minister Pitt poskočil do stropa, tako je bil vesel

zvonko nasmejala svoji družbi. — In to je bilo za mene usodno. Fantje, morda ljubosumni so planili ven in začeli streljati v noč. Bil sem v smrtni nevarnosti. Nekemu „jogru“ sem se vsedel na puško... Ko je šestič počilo, mi je od straha nekaj všlo na petelina... Potem sem jo odkuril v noč... Hvalabogu, da smemo čuki po zraku trčati, sicer bi „rihtera pri sv. Urbanu naznanil v Ljubljani gospodji bami, da nam drugega rihtera pošljejo, sicer bi meo več brige za urban ko cesto. Drugič vam bon poveda, kak krave po stengah hodijo in — gramotone kvarijo in še več hecov urbanskih v domačem jeziku. — Pa na svidenje vrli tčeki no deklice! —

profesorjeve iznajdbe, ki se je kmalu sijajno obnesla... Ko je izumitelj prejel svojo nagrado za svoje delo, ga je zadela kap in je — umrl. Ali od žalosti, ali veselja, o tem zgodovina molči.

TISOCLETNI JUBILEJ — VILIC.

Male, preproste vilice imajo, kakor vsaka stvar na svetu svojo zgodovino. Ne bo dolgo, ko bodo na celem svetu slavili tisočletnico tega jedilnega orodja. Ko se je v 10 stoletju bizantinska princesa Argia poročila z beneškim dožem Pietro Orseolo se je pri svatovski pojedini na veliko začudenje poslužila z zlatimi vilicami. Beneški plemiči, sami starokopitneži, še vilic niso poznali, posluževali so se samo žlic — so se dolgo mučili z novo „iznajdbo“, dočim je ostalo ljudstvo ohranilo spoštovanje — žlici. — Nič manj kakor 400 let se je to jedilno orodje borilo za svoje uveljavljenje ter se končno udomailo v mnogih deželah. Še-le v 14. stoletju so uvedli vilice v Parizu, dočim še-le l. 1608 na angleškem dvoru. Koncem 17. stoletja so si viljuške osvojile domala ne celi civilizirani svet. Res redek jubilej, malokomu poznan!

Meh za smeh.

Mladina od danes.

Nadebudni Dušan je na posestu pri starem očetu. Tam imajo mladega psa. Psiček pa je zelo prijazen narave in povoha vsako stvar, nakar se zadere Dušan:

„Stari oče, pes je mene povohal in ve, da sem iz — mesa — . Rešite me!“ —

Kam se obrnem naj,
če hočem dobro kavo, čaj, —
čokolado, limonado
in prigrizek za naslado?
Radio veselo tukaj svira,
tu mešan in kmet se zbira!

I. ŠTUHEC
PTUJ
PANONSKA ULICA

A. Stražar:

Zatajeni sin.

Pripoved iz časa tlačanstva.

(Tretje nadaljevanje).

Pa tudi Micika ga je spoznala. Stopila je k njemu, vzela mu otroka iz naročja, šla k peči kjer se je usedla, pa nato spregovorila:

„Gottfried, po kaj ste prišli sem? Ali ste že pozabili na prisego — ?“

„Micika — nisem — ! Toda jaz se nisem mogel več premagovati; želel sem si videti svojega otroka — .Kri je le — kri — !“

„Da, da — kri je kri...! Vsak si želi videti, kar mu je najljubše — a vi ste to zavrgli, še predno se je rodil otrok: — ali ne?“

Micika, nisem ga zavrgel, ne! Toda saj so ti bile znane najine razmere...“

„Da, da, dobro so mi znane vse te razmere; pa zapomnite si dobro: Prišel bo že čas, ko bo izginila oblast graščakov, pa, da bodo ubogi tlačani svobodni ljudje! Govorili ste tudi o najhujših razmerah; znane so mi dobro. Vi, kot skoraj vsi graščaki, se ne sramujete tlačanskih deklet — ko jih zapeljujete —; ko pa jih enkrat storite nesrečne, jih ne poznate več — . A, vsi ti grehi se maščujejo — tudi vi že občutite kazen — , pa vedite, to je še-le začetek!

Micika, ne govori mi tako. — Oh, jaz nesrečnež — !

Močno razburjeni Gottfried je prijel za vrč in pil nato pa segel v pas, vzela iz njega več cekinov, pa jih položil na mizo.

„Gottfried, zakaj ste dali ta denar?“ — se oglašil Micika pri peči.

„Zato, ker sem videl svojega sina!“ Vzemite ga nazaj, vam rečem! Vedite, moj sin je preskrbljen, a za vas itak zatajen — !

Micika, Micika, odpusti mi! Pri teh besedah je Gottfried vstal.

Gottfried, samo to vas prosim, odpravite se!

Graščak je razumel ta migljaj. Še enkrat se je pri vratih ozrl na svojega otroka, pa odšel — .

—:—

Zunaj se je Gottfried vsedel na konja, pa oddrvel žnjim, kot bi bežal pred Turki. Šele po dobrem polurnem jezdenju se je ustavil pred malo kočico od daleč naokrog poznane Katara. Ta ženska je zdravila ljudi in živali, a poleg tudi ljudem prorokovala prihodnje doživljaje, zato so jo imeli za čarovnico; so se je bali, a kljub temu zahajali k njej. Katara je ravno kuhala večerjo, ko je prišel k njej Gottfried.

Z vso uljudnostjo ga je pozdravila, pa vprašala česa želi.

Močno razburjeni graščak ji je na kratko povedal, da bi rad zvedel za svojo prihodnost.

Katara ga povabi s seboj v hišo; postavi na mizo leščerbo, ki je kajpak slabo razsvetljevala skromno sobo, pač pa dajala dosti dima.

Gottfried se usede na preprosti stol, pa si ogleduje Katarino bivališče. Ob lesenih stenah, ki niso bile nič pobeljene z apnom, na njih pa je naloženih vse polno suhih rož vseh vrst in drugih takih zdravnih zelišč. Poleg pa so stali

tudi prsteni lonki, iz katerih so prihajali raznoteri prijetni in zoprti duhovi; na zapečku pa je sedel čisto črn maček, pa tako svetlo gledal Gottfrieda, da se ga je pollašalo še večje razburjenje.

„Prihodnost bi radi zvedeli milostljivi gospod — začne govoriti Katara; — pokažite mi levó roko, da vidim vaše črte na dlani — “

Babnica je dolgo časa tipala in razmotrivala te črte na graščakovi roki, naposled spregovori z vso važnostjo:

„Milostljivi gospod! Zelo žal mi je, ker vam ne morem povedati nič dobrega. — Vediti, vi ste pred časom storili vesiko krivico; — ta krivica vam ne da miru, pa ga tudi da ne bo.“

Močno so Gottfrieda razburile te besede; hitro je vstal, položil na mizo več tolarjev, pa se še vprašal:

Druzega ne veš nič?

Ne, milostljivi gospod! — Graščak odide, znova zajezdi konja, pa dirja kot bi ga podili besji.

V tem divjem jezdenju je dospel v gozd, tja kjer sta se z Miciko sešla pred letmi.

Pa kaj ozre ob svitu mesečine pri debeli bukvi, kjer je bilo to spominsko znamenje? — Na tleh leži možak in milo zdihuje... —

Gottfrieda obide neznanska groza. Takoj si domišli: Nihče drugi ni to, kot oni strahotni duh od davno ubitega kramarja.

Ko se nekoliko umiri, znova požene konja v divji dir.

—:—

Na vso moč se je prestrašila graščakinja Eleonora svojega soproga, ko ga je zagledala; vpraševala ga je z dr-

getajočim glasom, kaj se mu je neki zgodilo? Pa Gottfried ji reče:

„Pusti me truden sem, — počivati grem — “

Pa je odšel v spalnico in zaprl vrata za seboj.

Več dni zatem je bil večinoma kat sam v sobi. Zdaj pa zdaj je prišla k njemu njegova blaga Eleonora pa nič ni mogla zvedeti od Gottfrieda; to je je bilo tako hudo, da se je večkrat zjokala. — Kajpak, so te razmere videli tudi vsi grajski, pa med seboj ugibali, kaj neki je njihovemu gospodarju?

TRETJE POGlavJE.

Ljuba moja mama!
povejte mi, kdo je moj
pravi oče — ?

Od tistega časa, ko je reberski graščak videl zadnjikrat svojega sina, se je veselil še ta dan, ko je bil malo vinjen.

Micikin sinček — Peterček je zrastle v krepkega fanta, zalega mladeniča. Kajpak, je še vedno smatral svojega rednika za pravega očeta. Pa prišel je tudi čas, ko je zvedel to skrivnost.

Ko je Peterček neki dan veselo pri delu žvižgal sede na čevljarskem stolcu, se je oglašil pri njem znani krošnjar Brezarjev Primož. Fant se je veselil njegovega prihoda; kajti ta možakar je bil sila šaljiv in zgovoren. Posebno pa se ga minulo več let.

No, no, pozdravljen mi Primož! Kaj mi boste pa danes novega povedali?

„Bom ti povedal fant, bom; samo to ne vem, če ti bode povšeči? —

(Dalje prihodnjič).

Okrajna posojilnica Ormož

reg. zadr. z neom. zavezo

uraduje na cerkvenem trgu tik-farne cerkve vsak delavnik od 8. do 12. ure dopoldan.

Hranilne vloge obrestuje kolikor najbolj ugodno, posojila daje zadržnikom pod najugodnejšimi pogoji.

Rezerve 700.000 din

Zadržnikov 1200

Vsakoletni promet
Din 120.000.000=-

Hranilnih vlog nad 10 milijonov dinarjev

~ ~ ~ ~ ~

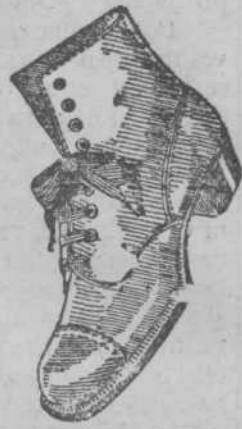
Z Vaše Zdravje

si osigurate z rednim uživanjem

S RADENSKE SLATINE

~ ~ ~ ~ ~

Pozor Ptujčani in tujci!

Snežne čevlje in galoše popravljam Vam poceni, gojzerce po meri v bogati jaz imam zalogi, takisto škornje, da se vsak o njih pomeni tako bogati kakor ubogi!
Iz usnja finega in ruske juhte, podplate pa trpežne, čevlje trdne Vam nudim, vsi samo posluh' te: Ob mojem delu nikdo se Vam ne namrdne!

IVAN RATISNOJNIK

Krekova ul. 1.

Koristolovec.

Milanček je star še-le 6. let, pa preklinja kot kak zidar. Dobri oče mu obljubi 50 par nagrade, ako v enem tednu ne ponovi svojih kletvic. Prišel je dan izplačila in tedajci se je Milanček razkoračil in dejal: 'Papa, daj mi dinar, ker vem še za eno bolj krepko psovko, ki sem jo slišal pri — vojaki!' —

K Ljudevit Kuharič

veletrgovina

ORMOŽ

špecerije, manufakture železnine ter vsega stavbnega materiala.

Zaloga vseh vrst poljedel. strojev.

PARNA ŽAGA:

nakupovanje mehkega in trdega lesa, obdelava vsakovrstnega lesa in doge za sode.

M. MACUN gradbeno podjetje Ptuj.

TIVAR-obleke

samoprodaja
V. RIBIČ - PTUJ

Maks Weissenstein - Ptuj

mesar, prekajevalec in gost. Dnevno sveže hrenovke, klobase vseh vrst, mast in prvovrstno meso. Pristne lovske klobase.

Najmodernejša mesnica in prekajevalnica nasproti kloštra. V gostilni (prej Vuk) vsak čas topli in mrzli jedila in dobra hal. vina.

Franc Sal. Lenart, Ptuj

velika skladišča manufakturnega in tekstilnega blaga

Na malo! Na veliko!

Zadružna elektrarna

za Ptuj, Breg in okolico

r. z. z. o. z. v Ptuj

priporoča svojo bogato zalogo svetilnih teles, elektr. likalnikov, kuhalnikov in raznih žarnic. Primerna božična darila za gospodinje.

Svoj denar nalagajte najboljše in najvarnejše pri Kmetki hranilnici in posojilnici Ptuj

Standard Oil Comp. OF JUGOSLAVIJA

Sklad. in zastopstvo R. Tonejc (prej Heller) PTUJ

Auto-olja, auto-bencin, olje za traktorje in poljedelske stroje, petrolej, kolomaže in druga mazila.

Klavir
(Stutzfliegel) prvovrstne znamenje na prodaj. Naslov v upravi.

Dva konja
čiste pasme, rjavec in belec sta na prodaj. Nasl. v upravi.

Avto
modern, dobro ohranjen, takse prost, dvosedežen, je pooceni na prodaj.

Pisalni stroj
dobro ohranjen, se pod roko proda zelo ugodno. Naslov v upravi.

Citre
dobro ohranjene, dunajska uglasba se po ceni prodajo ali zamenjajo za kitaro. Naslov v upravi.

Motorno kolo
znamke „Charlei-Davidsoh“ 500 cm, skoro novo, na prodaj. Naslov v upravi.

Železna blagajna
1'40 m s podstavkom visoka, varna proti požaru, na prodaj. Naslov v upravi.

Mestna podjetja.

Parna žaga:

Prevzema vsakovrsten les za žaganje in sušenje, tudi za eksport po najsolidnejših cenah.

Mizarski stroji:

Na razpolago mizarjem in strankam.

Pogrebni zavod:

Izvršuje tudi prevoze v okolico in po železnici.

Božična in novoletna DARILA!

Po najnižjih cenah pri zelo veliki izbiri nudimo vsakovrstno zlatino, ure, kina-srebro, gramafone in plošče.

Tudi na obroke!

K. Ackerman & I. Kindl
PTUJ

Na debelo Na drobno
Monop. veleprodaja soli
Veleprodaja kolonijalne in špercerijske robe.

Izvoz jajc.

A. Senčar

IN SIN

Velika zaloga: barv, firneča, terpentina itd. Zastopstvo Vacuum Oil Co. Najfinejši sal. petrolej „SUNFLOWER“ najfin. bencin, Sphinx, priznana Mobil-olja, „Gargyles“ prvovrstno strojno olje, higijenično prašno olje, Flurit, modra galica 98-99 odstojna, žveplo rafija.

Nakup jajc, fižola, vinski kamen, suhe gobe, kuhano maslo. Zamenjava bučnega olja.